Humanist

32-8
Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. (030) 31 81 45
15 april 1977

In Zoetermeer wordt onder auspiciën van de afdeling Den Haag van de HSHB, tussen twee nieuwe wijken in, een verzorgingshuis voor bejaarden gebouwd. Een poging tot wat meer integratie tussen het traditionele gezinshuis en andere vormen van huisvesting?
Temidden van plensbuien en windkracht 7 sloeg oud-directeur van het HV, de heer J. Pasman, de eerste paal de grond in. De belangstelling voor deze gebeurtenis was op vrijdag 1 april j.l. verrassend groot.

Huisvesting

Hebben humanisme en huisvesting met elkaar te maken? Als zorgen voor huisvesting niet méér zou zijn dan het opeenstapelen van bouwstenen, dan zou het levensbeschouwelijke element ver te zoeken zijn.

Maar huisvesting is meer dan dat. Uit de manier van bouwen kan een bepaalde levensovertuiging blijken. Zo is na de tweede wereldoorlog veel gedaan aan gezinshuisvesting. Andere vormen van huisvesting werden apart gezet: studenten-, bejaarden-, gehandicapten-, alleenstaanden-huisvesting en dergelijke. Voor sommige groepen kan dat heel nuttig en gewenst zijn. Toch bestaat er ook een behoefte aan meer geïntegreerde vormen van huisvesting, zodat je in je direkte omgeving ook eens in aanraking komt met andere groepen van mensen.

Dat vraagt om een meer pluriforme huisvesting dan de eentonige nieuwbouwwijken met alleen gezinshuisvesting. Daardoor kan ook makkelijker ingehaakt worden op nieuwe ontwikkelingen, zoals het steeds kleiner worden van de huishoudens en de gegroeide behoefte om het woonisolement en vereenzaming in nieuwbouw tegen te gaan. Nieuwe experimenten als Centraal Wonen kunnen daardoor een kans krijgen.
Vanuit het humanisme streven we naar een pluriforme samenleving die bijdraagt tot menselijke ontplooiing. Huisvesting kan daarvoor een belangrijke voorwaarde zijn. Een pluriforme huisvesting kan het contact tussen mensen bevorderen; vervreemding en eenzaamheid tegengaan.

Aan de andere kant kan het voor groepen die tot nu toe niet erkend werden in hun recht op eigen woonruimte (bijv. alleenstaande jongeren of andere relaties dan het huwelijk) een mogelijkheid tot grote privacy geven.
Het is jammer dat nogal wat gemeenten en woningbouwverenigingen weigeren hieraan mee te doen, bijv. omdat zij het huwelijk als hoeksteen van de samenleving zien. Voor humanisten ligt er dan de taak, te bevorderen dat iedereen die huisvesting krijgt, waar hij/zij recht op heeft, gehuwd of ongehuwd.

Rob Tielman

In deze Humanist

● De betekenis van sexualiteit wordt in humanistisch perspectief bezien onder punt 9. Pagina 3.

● Zo maar eens op bezoek bij een gemeenschap leidde tot een gesprek met twee Alkmaarder strijders in ons verbond. Pagina 4 en 5.

● Euthanasie blijft velen bezighouden. Enkele reacties van lezers in de rubriek „Brieven". Pagina 7.

● Een uitvoerig congresvoorstel dat o.m. democratischer structuren in het HV beoogt, werd in het vorige nummer niet opgenomen, waarvoor verontschuldiging wel op zijn plaats is. Het pré-advies van het HB stond er wél in. Lees nu de zes voorstellen van Bussum, Eindhoven, Groningen en Voorburg/Rijswijk, op pagina 6.

Gedrukt op kringloop-papier

HOOFDBESTUUR

Vergadering van 18 maart. Dit was een vergadering met veel staf en gasten. De gasten waren de heer Waisfisch, directeur van het Humanistisch Instituut voor Ontwikkelings Samenwerking (HIVOS) en Mevrouw Th. S. Bolland, de veldmedewerkster voor het voorlichtingsproject Ontwikkelingssamenwerking, dat door Humanitas en Humanistisch Verbond bij HIVOS werd ondergebracht. Mevrouw Bolland lichtte haar ervaringen van het eerste jaar toe. Meestal moet er worden begonnen met eenvoudige informatie, omdat de spontane belangstelling van de meesten niet zo groot is dat men het onderontwikkelingsprobleem al voldoende kent; uit de krant bijvoorbeeld. Vervolgens is het vaak niet eenvoudig om de aandacht zo gaande te houden dat die wordt omgezet in iets dat men gaat doen. Ook blijkt zo'n project gemakkelijk in de vergadersfeer terecht te kunnen komen. Het tweede jaar gaat in, en wij hopen dat mevrouw Bolland ruimschoots op de aanzetten van het eerste jaar kan doorgaan. Men kan haar vragen voor een plaatselijk project: adres Hivos, Huygenspark 37, Den Haag, tel. 070 - 882264.

Het kan een levendig congres worden. Er zijn wat amendementen binnen gekomen. Sommige amendementen gaan over het onderwerp dat Zutphen aansijdt: splijtstof ja of splijtstof nee. Ook zijn er brieven binnengekomen. Die gaan over de kandidaatstellingen voor het hoofdbestuur. De voorzitter in spe gaat daar iets over schrijven voor de congresmap. De jaarverslagen zijn ook rond, zodat deze nu in hun geheel kunnen worden bekeken voor eveneens de congresmap. Op de valreep is er nog een commentaar Humanistisch Perspectief behandeld en aanvaard over Verdraagzaamheid. Spigt maakt het nog klaar voor het boekje dat op het congres moet worden uitgereikt.
De commissie personeelsaangelegenheden kwam voor den dag met een overzicht van de werkzaamheden van augustus 1975 tot februari 1976; zo'n anderhalf jaar dus. In de loop van enige tijd blijkt zo'n commissie (uit personeel en HB) best wat nuttige zaken te kunnen regelen. Maar het neemt wel tijd, merkte een van de leden op, en er zijn ook zaken waar weinig aan gedaan kan worden. Hiertoe behoren verschillen in beloning als de salarisbron verschillend is.

Er werd nog wat gefilosofeerd — eigenlijk meer dan dat — over de bepaling van onze houding in de politieke situatie van na de verkiezingen, die immers volgens plan kort na ons congres moeten worden gehouden. Het zou mooi zijn als binnen een aantal politieke partijen ook óns ethisch reveil — eerder een ethische wake — steun kan krijgen. Daar zijn enkele contacten over. AJW.

Kongres Zwolle

Belangstellenden

Niet alleen afgevaardigden, ook belangstellenden zijn van harte welkom op het aanstaande kongres op 14/15 mei in Zwolle. Zij dienen zich echter wel van te voren op te geven d.m.v. een briefkaartje aan postbus 114 te Utrecht. Na opgave ontvangen belangstellenden een toegangskaart en een ex. van de beperkte kongresmap, opdat zij de besprekingen aan de hand van de noodzakelijke stukken kunnen volgen. De kosten van konsumpties en lunches zijn evenwel voor eigen rekening en voor een desgewenst logies moeten zij zelf zorgen. Het is mogelijk het kongres slechts één dag bij te wonen.

Agenda

Na overleg met de kongreskommissie is thans ook de agenda voor het kongres opgesteld. Op zaterdag komen achtereenvolgens aan de orde:
- de openingsrede van de voorzitter;
- de verslagen van de sekretaris en de penningmeester;
- de voorstellen van de gemeenschap Alkmaar;
- de voorstellen tot wijziging van de statuten en het huishoudelijk reglement;
- de uitreiking van de J. P. van Praagprijs.

Op de zaterdagavond wordt een ontspannend programma aangeboden met zang door een koor, dat evergreens zingt, en voordracht door Nel Oosthout. Tevens is er ruim gelegenheid tot onderling gesprek.
Het zondagprogramma luidt:
- een rede van P. Spigt over humanistische gedachten over leven en dood;
- de presentatie van de bundel toelichtingen op Humanistisch Perspektief;
- het voorstel van de gemeenschap Zutfen;
- de bespreking van de begroting en het voorstel over de kontributie;
- verkiezing van het hoofdbestuur en de verbondsraad
- overdracht van het bestuur;
- sluitingsrede van de nieuwe voorzitter.

Het kongres begint op beide dagen om tien uur, daarvóór is er aanmelding en koffie.

Humanist

eindredakteur: Jetske Mijs.
Druk: Lumax, Utrecht.
Redaktie-adres: Hum. Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Tel. (030) 31 81 45.

Abonnementsprijs voor niet-leden: ƒ 18,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

Voorbij

Het was mooi weer vandaag. De wind, die eind maart nog zo ijzig koud kan zijn, was dat ook, maar de zon scheen de hele dag en uit de wind was het al lekker warm. Ik liep in de stad, waar de narcissen bloeien in de plantsoenen en ik voelde me zeldzaam licht en bevrijd. Voor het eerst besefte ik, dat er een zware last van me afgevallen was en ik vroeg me af, of ik wel het recht had me daarom licht en bevrijd te voelen.

Precies een week geleden was de begrafenis van mijn vader. Twee dagen later hebben mijn man en ik zijn kamer in het verzorgingshuis leeggemaakt. Vandaag is alles voorbij. Alles is weg, opgeruimd, ergens ondergebracht en behalve een paar beeldjes en snuisterijen hier en daar in ons huis, een ladenkastje en een stoel herinnert uiterlijk niets meer aan een bestaan van bijna tachtig jaar.
En dan is er dat bevrijde gevoel, omdat er eindelijk een eind gekomen is aan een hartverscheurende aftakeling, aan maanden van spanning, schrik bij ieder telefoontje, de bijna dagelijkse autorit naar Amsterdam-Noord, elf kilometer heen en elf kilometer terug, met steeds dezelfde vragen: hoe zal ik hem aantreffen, zal hij eindelijk eens laten merken, dat hij het prettig vindt, dat ik kom, of wordt hij alleen maar moe van mijn aanwezigheid en op het laatst: hoe lang nog?

Dat is nu voorbij. Het beeld van de intrieste oude man, die na de dood van zijn tweede vrouw, drie jaar geleden, het leven absoluut niet meer aankon, begint al wat te vervagen. De berg van weerzin, waar ik steeds weer iedere week overheen moest, om hem te bezoeken, toen hij nog geen attaque gehad had, is weg. Z'n depressies, z'n sarcasme, z'n alleen maar zure en negatieve kijk op de mensen en gebeurtenissen om hem heen, waar ik tot huilens toe helemaal niet tegen kon en waar ik nog dagenlang in mezelf tegen liep te boksen, het is voorbij.

Heel langzaam komt weer de man boven, die me, als klein kind, fluiten heeft geleerd: „zó moet je je lippen houden", die al heel vroeg een prachtige collectie klassieke grammofoonplaten had, de man, vanwie ik de liefde voor de opera heb meegekregen en die me de kunst van het fietsen heeft bijgebracht. Wekenlang was hij op zolder bezig geweest om eigenhandig een fiets voor me te bouwen van allerlei onderdelen, die hij her en der opscharrelde. Het werd een prachtige fiets, mooi zwart gelakt met fijne gele biezen. Ik kreeg hem officieel overgedragen op mijn verjaardag en de familie droeg de bijbehorende attributen aan: een bel, een slot, een lamp, een bagagedrager-met-standaard, compleet met snelbinder. Alleen het zadel was wat puntig, maar „dan kun je hem goed herkennen", zei mijn vader. Fietsen moest je toen nog leren, maar mijn vader vertikte het om achter me aan te hollen. Ik werd op de fiets gezet en hij reed naast me, ook op de fiets, met mijn bovenarm in een ijzeren greep. Dat waren benauwde ogenblikken.

Hij was ook de meest ideale en vindingrijke opa, die onze kinderen zich in hun allerjongste jaren maar hadden kunnen wensen, een opa, die alles kon maken en die alles goed vond.
Het is voorbij. Ook voor hem en het is goed zo.

Ans Spigt

HUMANISTISCH PERSPEKTIEF

punt 9

Sexualiteit dient niet uitsluitend ten dienste te staan van de voortplanting, maar net als andere vormen van menselijk beleven en omgaan met elkaar, bij te dragen tot het ontwikkelen van een samenleving waarin menselijke waardigheid en verantwoordelijkheid — ook met het oog op beheersing van de bevolkingsgroei — in acht genomen worden.

Toelichting

Sexualiteit heeft lange tijd in het teken van de voortplanting gestaan. Met de groei van het menselijk vermogen, zèlf vorm te geven aan het bestaan, wordt de verbinding tussen sexualiteit en voortplanting een steeds lossere.
Ten opzichte van deze ontwikkeling zijn drie soorten van opvattingen gangbaar. Allereerst is er de traditionele christelijke (met name de katholieke) opvatting dat sexualiteit alleen goed te keuren is, indien deze tot voortplanting kan leiden. Ten tweede is er de opvatting over sexualiteit, dat alles wat kan ook mag. Geen zedelijke beperkingen worden aanvaard, wat slechts telt is de lustbevrediging.
Tenslotte is er de humanistische opvatting dat niet valt in te zien waarom een bepaalde vorm van menselijk gedrag gewaardeerd zou moeten worden op grond van het loutere (voort)bestaan van de menselijke soort. Het menselijk bestaan is niet goed door zichzelf, maar ontleent zijn waarde aan de zin die wij daaraan verlenen. Niet het bestaan om het (voort)bestaan, maar het bestaan om een menswaardig (voort)bestaan, is ons doel. Hierin ligt zowel de verwerping van de voortplantingsmaatstaf, als ook de fundering van de juistheid van geboortebeperking in het kader van een bevolkingspolitiek gericht op menswaardig overleven.

Vanuit humanistisch oogpunt gezien moet sexualiteit niet in een uitzonderingspositie geplaatst worden. Was het bij de traditionele christelijke moraal zo dat sexualiteit op zichzelf slecht was, bij de lustbevredigingsopvatting is sexualiteit bij voorbaat goed. In de humanistische gedachtengang is geen van beide het geval, maat ontleent sexualiteit haar menselijke waarde (net zoals andere vormen van creativiteit en communicatie) aan de wijze waarop zij bijdraagt aan menselijke vrijheid en verantwoordelijkheid.
Daarmede (gesteund door de verbeterde mogelijkheden tot geboortebeperking) heeft de oorspronkelijke functie van de sexualiteit (nl. voortplanting) een ander gewicht gekregen. Deze grotere vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid vraagt om een daaraan aangepaste voorlichting en wetgeving. De gewenste voorlichting kan het beste zoveel mogelijk geïntegreerd zijn in reeds aanwezige opvoeding en onderwijs, en dient zich zowel te richten op de individuele aspecten (vrije persoonlijke beleving, doorbreking taboes, gelijkwaardige rol van de vrouw) als de maatschappelijke aspecten (geboorteplanning, doorbreken vooroordelen t.a.v. sexuele minderheden).
De gewenste wetgeving dient ook zoveel mogelijk geïntegreerd te zijn in een meer algemene wetgeving gericht op de bescherming van de zwakheden in onze samenleving, zonder daarbij sexualiteit in een uitzonderingspositie te plaatsen en zonder onnodig menselijke vrijheid aan te tasten.

Godsdienst-vrijheid

De hoofdstad van Nederland, Amsterdam, viel in maart de eer te beurt standplaats te zijn voor het eerste wereldcongres voor godsdienstvrijheid. Vooral veel Amerikanen woonden de vele lezingen en toespraken bij die werden gehouden in het dure Hilton-hotel. Het was trouwens toch niet zo'n eenvoudige, bescheiden bijeenkomst, met moeite werd duidelijk dat het initiatief en het benodigde geld afkomstig was — althans voor het grootste deel — van de Zevende Dag's Adventisten. Het congres droeg een duidelijk christelijk karakter en eindigde dan ook met het zingen van het Onze Vader.
De doelstellingen van het congres: een eerlijke bestudering van verschillen in inzicht ten aanzien van vrijheid van godsdienst; erkenning voor degenen die daartoe hebben bijgedragen. Een internationale prijs werd toegekend aan de enkele weken daarvoor overleden dr. Fernando Maria Castiella y Maiz, ex-minister van buitenlandse zaken van Spanje.
Over de prijs, een beeldhouwwerk van de Amerikaan Alan Collins, was wat verwarring. Was het borstbeeld een afbeelding van Zeus of van Albert Schweitzer?
Op de vraag waarom een wereldcongres voor godsdienstvrijheid voornamelijk een christelijke aangelegenheid is, werd geantwoord dat dit niet de bedoeling is geweest. Het werd geweten aan het feit dat dit de eerste keer is dat iets dergelijks is georganiseerd en men hoopt een volgende keer zeker ook vertegenwoordigers van andere godsdiensten en organisaties als het Humanisitsch Verbond uit te nodigen.
Aan het eind van de vergaderingen werden enkele resoluties aangenomen: er zal een commissie worden samengesteld die de vrijheid van godsdienst en de problemen daaromheen registreert. Alle pogingen zullen in het werk worden gesteld om de aandacht van de regeringen te vestigen op de vrijheid van godsdienst als een van de fundamentele rechten van de menselijke waardigheid.
Bij de komende Vredesconferentie (6-19 juni) zal worden aangedrongen op de vrijheid van godsdienst te onderstrepen als een belangrijke factor voor vrede tussen mensen en volkeren.

J. M.

25-jarig bestaan Humanistisch Verbond België

Onze zuiderburen vieren hun zilveren feest op zaterdag 23 april in Antwerpen met een nationale manifestatie ter gelegenheid van hun 25-jarig bestaan.
Het programma vindt u in de Humanist van 15 maart.
Ofschoon de sluitingsdatum voor deelname al verstreken is, herhalen we toch maar even enkele gegevens. Misschien is er nog plaats. HV-België, Limburgstraat 49-53, Antwerpen-2020. Plaats van samenkomst: Zaal Romi, Goldmuntz-centrum, Nerviërsstraat 12, Antw. Aanvang om 15 uur, de middagzitting is gratis. Avondmaaltijd: Bfrs. 250. De avondmaaltijd + de kleinkunstavond + bal: Bfrs. 400.

Korte berichten

Spinoza en spinazie

Lezers maakten er ons op attent dat in het artikel over Spinoza in „Humanist" van 15 februari onder de titel „En gij zult spinazie eten" nogal wat feitelijke onjuistheden zitten. Het zou te veel ruimte nemen die fouten hier recht te zetten. Wel willen we – voor hen die geïnteresseerd zijn in het onderwerp — wijzen op de uitstekende artikelen in een speciaal aan Spinoza gewijd nummer van Rekenschap, dat deze maand is verschenen. De prijs bedraagt *f* 5,– over te maken op postgiro 58 t.n.v. Humanistische Pers te Utrecht onder vermelding Rekenschap-Spinoza.

Radio en TV

Radio: iedere zondag Hilv. I van 9.30-10.00 uur
17 april: Aktualiteiten. Samenstelling: Rina Spigt.
24 april: aandacht voor het 25-jarige bestaan van het belgisch Humanistisch Verbond. Samenstelling : Rina Spigt.
1 mei: aktualiteiten.

TELEVISIE:
17 april: Ned. I 20 min. voor laatste journaal: Gesprek tussen Max Rood en Rob Tielman met betrekking tot de komende verkiezingen. Regie: Joos Elfferich-Frank
1 mei: Ned. I lengte 40 minuten. In kleur. Ze zeggen dat we ons moeten beschaven. Een film die Ton Aarden en Paul van den Bos maakten in een indiaans dorp in Peru bij de Shipibo-indianen. Voor meer informatie zie pag. 8 van deze Humanist.

Humanistisch Vormingsonderwijs

In het kursusjaar 1976-1977 werd door 56 vormingsleid(st)ers op 137 scholen aan 4.314 kinderen, totaal 10.000 uur les gegeven.
Hoe het vormingsonderwijs groeit blijkt uit vergelijking met cijfers uit het jaar daarvoor. Toen ging het om 22 leid(st)ers (tegen 56 nu) op 71 scholen (tegen 137 nu) en om 2978 kinderen (tegen 4314 nu).
Er is een overweldigende belangstelling van scholen voor het vormingsonderwijs. Helaas kan niet aan alle verzoeken worden voldaan omdat er niet genoeg vormingsleidsters zijn! Wie voelt voor dit belangrijke en boeiende onderwijs-werk? Inlichtingen: Wieberen Koopmans, Centraal Bureau Utrecht, 010-318145.

Leiderschap

Op maandag 18 april wordt in Rotterdam Provenierssingel 48, een themaavond gehouden over de verschillende stijlen van leiderschap. „Van autoritair tot laisez-faire". Iedereen die te maken heeft met bestuurlijke werkzaamheden, groepswerk, onderwijs e.d. is welkom. Inlichtingen: Jack Tsang, tel. 010-650916.

F. Meeken

Mijn vader was, wat men in die tijd noemde, een Vrije Socialist. Nou, dat was in Sappemeer nog vóór de eerste wereldoorlog een vreselijk scheldwoord. Ondanks de grote armoede hebben mijn ouders het klaargespeeld om me te laten leren. Na de HBS kwam ik bij de Spoorwegen. Eerst in Winsum, toen IJmuiden en tenslotte Rotterdam. Bijna 45 dienstjaren zitten er op.

— En toch bent u iets vroeger gepensioneerd; kon dat 12, 13 jaar geleden wel?

„Met veel moeite, ja, kon ik een paar jaar eerder stoppen. De verantwoordelijkheid begon me wel erg zwaar te drukken. Ik had er ook zoveel bij en naast. Was vertrouwensman van de vakbond van NS-personeel, of hoe dat toen maar heten mocht.

— Wat deed u naast uw werk?

Wel, van kindsaf was ik al gegrepen door Domela Nieuwenhuis. Vooral zijn sociale actie, maar ook zijn strijd tegen de alcohol. In IJmuiden heb ik bij zeevarenden de vreselijke gevolgen gezien van drankverslaving. Er vielen daar doden door, net als nu door het snelverkeer. En de gezinnen: ze raakten aan lager wal, de mannen in 't gevang – in de reclassering heb ik toen erg veel tijd gestoken."

. . . en dan nemen we één baby en drie sparretjes

OP BEZOEK IN

Het had voor de hand gelegen om bo
Alkmaar begint de victorie. Zo'n histor
zijn voor de toestand van de huidige
belangstelling levend te houden. Ma
worden, is het de moeite waard, mens
idealen uit te dragen. Daarom aano
iedere nieuwkomer in de kaasstad h
komstig van het sekretariaat E. P. Kleve
namens het bestuur aan allen, die een
zoeken.
Twee boeiende persoonlijkheden, beide
spelen een actieve rol in deze gemee
Ferdinand Koeman, gepensioneerd or
bondsraad, en de 75 jaar jonge Folke
groot idealisme en uiterste bescheiden
een foto van hem los te branden. Hij
en schrijft regelmatig in „Relatie" — h
evenals deze Humanist op kringloopp
In zijn woning aan de Porcellishof te
beide heren plaats. Er staat volstrekt
maar misschien kan het andere geme
er bij neer te leggen, helpen om toch

— U was sociaal bewogen, a- of antikerkelijk, maar hoe kwam u bij het Humanistisch Verbond?

Dat bestond in die tijd nog niet, hè. Ik werd lid van de Dageraad toen ik . . . (kijkt naar zijn vrouw) nou ik denk zo'n 25 jaar oud was. Toen kwamen later de oorlogsjaren 40-45 en wat we *toen* hebben meegemaakt. . .

Volgt een verhaal over de steeds slechter wordende ogen van zijn vrouw, over hun vier kinderen die vanwege de honger naar Groningen werden gedeporteerd, de toestand in Rotterdam enz.

„Enfin, we hebben 't overleefd. Na de oorlog werd ik belangstellende in het HV, maar lid werd ik pas hier in Alkmaar.
Een spoorman maakte mij lid, toen ik hier kwam wonen. Op die manier krijg je vrienden en geestverwanten, en die heb je hard nodig als je op je ouwe dag in een vreemde stad gaat wonen.
Deze heer (wijst op Koeman, die zwijgend maar geboeid heeft zitten luisteren) was toen al voorzitter van onze club. Hij had hier de gemeenschap opgericht samen met. . .
Koeman, hem in de rede vallend: nee, ik werd wèl voorzitter, maar oprichters waren Harry Lips en de oud-directeur van de Helderse HBS, dr. Kettner.

Een goed moment om het gesprek te verplaatsen naar de voorzitter.

Mijnheer Koeman, u bent nu al drie jaar gepensioneerd. Geniet u van uw rust?

K. (lachend) ik heb het nog nooit zo druk gehad. Ik schrijf in plaatselijke bladen, hou spreekbeurten, terwijl ik ook voor de afdeling nu meer tijd kan besteden. Ik geef ook Humanistisch Vormingsonderwijs.

ALKMAAR

'en dit interview als kop te zetten: van sche kreet zou echter sterk overdreven gemeenschap. Ze vechten daar om de omdat de victorie bevochten moet n te bezoeken die hard werken om hun acht voor de gemeenschap Alkmaar. ligt een stencil in zijn brievenbus, af-. Albertine Agnesstraat 16. Een welkom iet-godsdienstig geestelijk onderkomen

uit de „stal" van Domela Nieuwenhuis, nschap. Het zijn de voorzitter Willem derwijzer te Schoorl, lid van de Ver- Meeken die zich kenmerkt door een heid. Slechts met heel veel moeite was rricht veel werk achter de schermen contactblad van de gemeenschap dat ier wordt gedrukt.
Alkmaar vond een gesprek met deze niets wereldschokkends in dit verslag, nschappen die geneigd zijn het bijltje naar door te gaan.

Aart Weiland

Hoe lang bent u nu al voorzitter?

Ruim 29 jaar. Met een korte onderbreking, als gevolg van, zeg maar, een paleisrevolutie.

Hoe groot is de afdeling Alkmaar?

Behalve de stad, waar bijna de helft van onze leden woont — in totaal 319 — hebben we leden in Castricum, Heiloo, Schoorl, Bergen en nog wat verspreid wonenden. Weet u wat we vooral nodig hebben hier? Een F-2 Functionaris, speciaal voor Purmerend en Heerhugowaard. (een F-2 functionaris is een soort van samenlevingsopbouwer) Ik hoop zeer dat het lukt om zo iemand in Noord-Holland geplaatst te krijgen.

— Betekent Humanisme voor u ook het streven naar een rechtvaardiger samenleving in socialistische geest?

Mmm, ja, ik heb vroeger wel in de politiek gezeten, ben zelfs jarenlang afdelingsvoorzitter van de PvdA in Schoorl geweest, maar het humanisme heeft voor mij toch in de eerste plaats een geestelijk-wijsgerige inhoud. De filosofie van Spinoza bijv. spreekt mij zeer aan.

— Maar van huis uit was u toch net zo radicaal als Meeken?

Nou en of. Ik probeer mijn tweede voornaam eer aan te doen: Ferdinand. Die gaf mijn vader mij mee als eerbetoon aan Ferdinand Domela Nieuwenhuis.
Na een tweede theeronde vertelt Meeken het een en ander over een initiatief dat de gemeenschap Alkmaar genomen heeft op het terrein van de milieubescherming.

Meer bomen, minder babies

Sedert eind april 1976 sturen we een brochure Milieu-Behoud = Meer Bomen, Minder Babies toe aan bruidsparen. Het plan is voortgekomen uit de werkgroep Bevolkingsplanning en consumptiebeperking. Daaraan werkten ook mee Humanitas, milieudefensie, het NVV e.a. organisaties.
Het is een heel eenvoudige brochure over milieuvraagstukken

De nadruk wordt daarin gelegd op geboortenbeperking als noodzaak voor een goed milieu. Welke manieren er zijn om zwangerschap te voorkomen, de mogelijkheden van sterilisatie. Natuurlijk aangevuld met adressen van consultatiebureaus de NVSH. Vrijwilligers brengen die folder bij alle pasgetrouwde stellen in Alkmaar. In de andere plaatsen wordt meestal per post toegestuurd.

Een aardige doelgroep: pas-gehuwden. Maar eigenlijk zou het nóg doeltreffender zijn als u die folder ging uitreiken aan bruidsparen vóór hun trouwen. Waarom doet u dat niet?

Als antwoord laat hij een papier zien waarop netjes in kolommen staat genoteerd, wanneer welk echtpaar twee maanden getrouwd is. Op mijn vragende blik antwoordt hij: 't Kostte nogal moeite om toestemming te krijgen van de gemeentesecretaris. Hij stelde als voorwaarde, dat we die folder pas mochten bezorgen, nadat ze *minstens twee maanden* getrouwd waren."

— Ondanks al uw activiteiten is het ledental vorig jaar toch iets gedaald. Hoe komt dat?

De contributie is voor bejaarden te hoog, vooral voor hen, die alleen van hun AOW of bijstand moeten rondkomen. Driekwart van de bedankjes was afkomstig van bejaardenhuisbewoners.
Koeman geeft het gesprek een wat optimistischer wending: de gespreksgroepen lopen uitstekend, zegt hij, vooral dank zij zijn telefonades (wijst op Meeken).

— Telefonades?

Ja, voor elke bijeenkomst gaat Meeken een hele middag en avond zitten bellen naar onze leden. Ieder wordt, zo mogelijk, persoonlijk uitgenodigd. Dat helpt wel, en geeft ook wat contact, het activeert soms — zèg (tegen Meeken) vergeet nou niet wéér om die gesprekken te declareren hoor!

Meeken vervolgt zijn verhaal met iets te vertellen over de werkgroep bevolkingsplanning en consumptiebeperking. Hij staat geheel achter het bekende HV-rapport en propageert de ideeën zowel als de praktische consequenties.

De prijscompensatie

Over de stakingen van februari is hij niet tevreden. Waarom moest dat nou? vraagt hij. We hebben het al zo goed. Moeten die vakbondsleiders nou zo nodig vechten voor méér? Het lijkt wel het oude Rome: brood en spelen.
Laten we liever wat geld besteden aan het humaner maken van de samenleving. De onstoffelijke dingen nastreven, meer

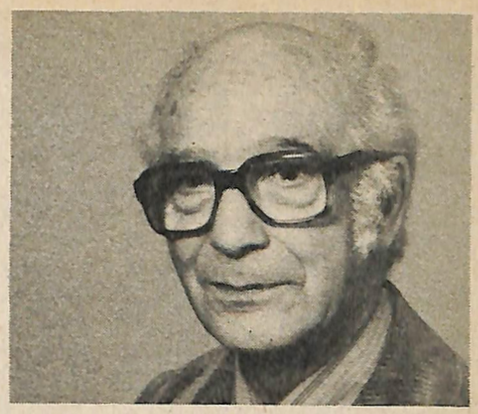

W. F. Koeman

begrip en respect voor elkaar kweken; dan mogen we best wat minder verdienen.

Als er geld over is, weet ik wel een paar problemen te noemen waarvoor dat geld nuttig besteed kan worden. En anders maar wat meer voor ontwikkelingshulp. Dat materialisme van de vakbeweging — daaraan heb ik geen behoefte. Wél aan — (zoekt naar woorden) hoe heet dat nou toch, inter-solida of zoiets Mede-menselijkheid, ja, dáár moeten we naar streven. 't Zijn van die dure woorden tegenwoordig. Die artikelen van jullie in het blad Humanist begrijp ik ook lang niet helemaal, al is dat de laatste jaren wel wat beter geworden.

U komt nu op een heel ander onderwerp terecht

We praten toch maar wat. Ik zie wel wat u er van maakt: u zou 't ons eerst laten zien hè, voordat het gedrukt wordt?
Op dat moment valt Koeman Meeken bij wat betreft het gebruik van moeilijke woorden. „Zet u maar gerust in het blad, dat het héle bestuur van de gemeenschap Alkmaar er zo over denkt. De meeste leden van het Humanistisch Verbond hebben géén academische opleiding, daar moet de redactie rekening mee houden.

En mogen wat meer ontwikkelde mensen dan ook niet eens af en toe een artikel aantreffen op hún niveau?

Ze schudden beiden bedaard van NEE. Koeman vat zijn gedachten daarover ongeveer zó samen: Eenvoudige mensen kunnen géén geleerde verhalen lezen, maar geleerde mensen wél eenvoudige. En als ze dat niet willen, laten ze zich dan abonneren op moeilijker bladen, zoals Rekenschap bijvoorbeeld".

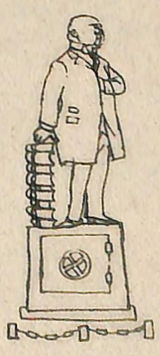

de filosoof

CONGRESVOORSTELLEN

Voorstellen Bussum e.o., Eindhoven, Groningen en Voorburg-Rijswijk, tot wijziging en aanvulling van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van het Humanistisch Verbond

Voorwoord

„Het Humanistisch Verbond streeft naar democratisering van structuren in de samenleving, met dien verstande dat zij, die bestuurd worden of onder leiding van anderen werkzaam zijn, inspraak en medebeslissingsrecht krijgen in bestuur en leiding."

(uit: „Humanistisch Perspectief")

Een vereniging, die het bovenstaande in zijn vaandel heeft geschreven, zal zich voortdurend bezinnen op zijn eigen structuur. Men zal zich niet alleen afvragen of inspraak en medebeslissingsrecht van de leden voldoende gewaarborgd zijn, maar ook of die inspraak en dat medebeslissingsrecht optimaal functioneren. Met andere woorden: Een democratische structuur is een eerste en vanzelfsprekende eis, maar voldoende is dit niet. Democratisering krijgt pas inhoud, wanneer de structuur aan de leden ook het gevoel geeft dat zij werkelijke invloed hebben; dat zij mee moeten denken, praten en beslissen.

Welnu, dit gevoel ontbreekt nogal eens binnen het Humanistisch Verbond, zoals blijkt, niet alleen uit informele discussies in de gemeenschappen. Maar ook uit het feit dat op de congressen van de laatste jaren telkens één of meer voorstellen ter discussie stonden, die ten doel hadden om de gemeenschappen of de verbondsraad meer te betrekken bij het totale werk van het Humanistisch Verbond.

Ondanks de verbetering, die met name het congres van 1975 heeft gebracht door een meer representatieve samenstelling van de verbondsraad, blijven wij ons afvragen of de afstand tussen hoofdbestuur en landelijk apparaat enerzijds en de leden in gewesten en gemeenschappen anderzijds verkleind kan worden.

Bij onze voorstellen zijn wij ons bewust geweest van twee dingen, nl.
1e. Een optimaal gedemocratiseerd samenwerkingsverband is niet alleen een kwestie van structuur, maar vooral van mentaliteit, van bereidheid tot het hebben van begrip voor wederzijdse standpunten, van bereidheid tot praten en luisteren, van discipline in het betrekken van anderen bij het nemen van besluiten en het starten van activiteiten.
2e. Democratisering kan (gemakkelijk?) omslaan in verlamming van bestuurskracht en besluitvaardigheid. Dit is iets wat wij zeker niet in de hand willen werken.

Dit overwegende komen wij tot de volgende voorstellen, waarvan wij menen dat zij de werkelijke betrokkenheid van de leden bij het werk van het Verbond kunnen bevorderen en waarvan wij menen dat zij de afstand tussen hoofdbestuur en apparaat enerzijds en de leden anderzijds kunnen verminderen.

Voorstel a:

Statuten, artikel 8

Het huidige artikel 8 wordt als volgt gelezen:

Congres

1. Tenminste eenmaal per twee jaar wordt in de maand april, mei of juni een landelijk congres gehouden.
Op dit congres wordt:
a. Door het hoofdbestuur verantwoording afgelegd van het gevoerde beleid;
b. door de secretaris ter behandeling en vaststelling voorgelegd een verslag over de toestand van het Verbond en de daarmee verbonden organisaties;
c. door de penningmeester ter vaststelling voorgelegd een financieel verslag, voorzien van het advies van de verbondsraad en met inachtneming van het verslag van een financiële commissie, waarvan de benoeming bij huishoudelijk reglement wordt geregeld;
d. door het hoofdbestuur een nota inzake het te voeren beleid ter behandeling en vaststelling voorgelegd;
e. door de penningmeester een begroting ter behandeling en vaststelling voorgelegd;
f. in behandeling genomen hetgeen door de gemeenschappen en het hoofdbestuur bij bovengenoemde onderwerpen en anderzins ter tafel is gebracht.

2. Ongewijzigd.

Toelichting

De voorgestelde wijzigingen beogen vooral de positie van het congres als hoogste beleidsbepalend orgaan van het Verbond te versterken.

Het gaat daarbij vooral om de praktijk. In beginsel verandert er niets, ook nu is het het congres dat het beleid behoort te bepalen. Maar in werkelijkheid komt het daar moeilijk aan toe, omdat met name het financieel verslag vaak een onevenredig deel van de tijd, die ter beschikking staat, dreigt op te slokken en omdat het punt „beleid" niet expliciet in de congres-taak is opgenomen. Het voorstel wil op deze twee punten verbetering brengen.

Enerzijds voegt het aan de bestaande opsomming van taken expliciet de behandeling van het gevoerde en het te voeren beleid toe. Hierdoor zal het congres meer tijd en betere mogelijkheden hebben zich over het beleid uit te spreken dan tot dusver.

Met betrekking tot de financiële stukken leek het ons zinnig de verbondsraad op te dragen deze gedetailleerd te behandelen. De verbondsraad kan dan een aanbeveling doen aan het congres, dat het laatste woord houdt, maar dat ontlast kan worden van de behandeling in detail van deze stukken.

Voorstel B:

Statuten, artikel 11

Het huidige artikel 11 wordt als volgt gelezen:

Verbondsraad

1. De verbondsraad heeft tot taak:
a. Het hoofdbestuur desgevraagd of eigener beweging van advies te dienen;
b. te beslissen over zaken, die door het congres aan de raad zijn gedelegeerd; het hoofdbestuur is bevoegd een dergelijke zaak aan te houden, indien het de beslissing van de raad onaanvaardbaar acht;
c. te beslissen over zaken, die daartoe door het hoofdbestuur aan de raad zijn voorgelegd;
d. het financieel verslag te behandelen en hieromtrent advies uit te brengen aan het congres;
e. samenstelling en werkwijze van de verbondsraad worden bij huishoudelijk reglement nader geregeld.

Toelichting

Door de taken en bevoegdheden van de verbondsraad duidelijker te omschrijven, zonder in de verhouding tussen hoofdbestuur en verbondsraad in te grijpen, wordt de positie van de verbondsraad meer naar voren gehaald en duidelijker onderstreept.

De tekst onder 1.d. is een gevolg van het gestelde in artikel 8 sub c.

Voorstel C:

Huishoudelijk Reglement, artikel 1

Het huidige artikel 1 wordt als volgt gelezen:
1. Het hoofdbestuur bestaat uit vijftien leden.
2. Een kandidaat voor verkiezing tot lid van het hoofdbestuur dient op het moment van verkiezing tenminste één jaar lid te zijn van het Humanistisch Verbond.
3. Bij de samenstelling van het hoofdbestuur wordt mede rekening gehouden met de landelijke spreiding van de leden van het Humanistisch Verbond.
4. De kandidaatstelling voor verkiezing tot lid van het hoofdbestuur geschiedt door het hoofdbestuur op voordracht van een commissie die daarvoor door de verbondsraad en het hoofdbestuur gezamenlijk uit hun midden wordt samengesteld.

Toelichting

Art. 1, lid 2: Om als lid van het hoofdbestuur goed te functioneren is het niet alleen nodig dat men — naast andere kwaliteiten — de humanistische levensbeschouwing onderschrijft, maar ook dat men de sfeer van het Verbond kent. Een lidmaatschapsperiode van minimaal een jaar, voorafgaand aan de verkiezing tot hoofdbestuurslid, is o.i. hiervoor onontbeerlijk.

Art. 1, lid 3: Om de afstand tussen hoofdbestuur en leden te verkleinen en te bevorderen dat beide een organisch geheel vormen, is het wenselijk om bij de samenstelling van het hoofdbestuur zoveel mogelijk ook rekening te houden met de geografische spreiding van de leden over het land.

Op het moment is het zo dat vrijwel alle (of zelfs alle) leden van het hoofdbestuur uit de randstad afkomstig zijn. Dit vergroot ontegenzeggelijk de toch al grote (gevoelde) afstand tussen hoofdbestuur en met name de buiten de randstad wonende leden. Wanneer het zou lukken de bestuurssamenstelling meer te spreiden, zou dit een belangrijk winstpunt zijn. Wij realiseren ons dat er vaak praktische bezwaren zijn tegen een dergelijke spreiding, maar wij menen dat toch grotere prioriteit aan dit aspect gegeven moet worden en het daarom in het huishoudelijk reglement dient te worden opgenomen.

Art. 1, lid 4: Om een zo ruim mogelijk veld kandidaten voor het hoofdbestuur te kunnen zoeken en om moeilijke discussie tussen hoofdbestuur en leden over kandidaat-hoofdbestuursleden zoveel mogelijk te voorkomen verdient het o.i. aanbeveling de verbondsraad te betrekken bij het stellen van kandidaten.

Door het instellen van een gezamenlijke commissie van het hoofdbestuur en verbondsraadsleden zou dit kunnen worden gerealiseerd.

Voorstel d:

Huishoudelijk Reglement, artikel 5

Het huidige artikel 5 wordt als volgt gelezen:
1. Ongewijzigd.
2. In tussentijdse vacatures met betrekking tot in functie gekozen leden wordt door het hoofdbestuur uit zijn midden voorzien.
Overigens is de verbondsraad bevoegd nieuwe hoofdbestuursleden aan te wijzen ter voorziening in ontstane vacatures.
Voordracht daartoe wordt gedaan door de commissie bedoeld in art. 1, lid 4. De in art. 12 sub 1a en 1b genoemde leden hebben het recht tot 4 dagen voor de datum waarop de verkiezing zal plaats hebben schriftelijk tegenkandidaten te stellen.

Toelichting

Deze verandering vloeit voort uit de voorgestelde tekst van art. 1, lid 4.

• *Vervolg op pag. 7*

Rechtvaardiging van Euthanasie

Evenals P. Spigt (Humanist 1 mrt. 1977) heb ik bezwaren tegen de stelling die Dr. W. N. A. Klever in de NRC van 14 januari verdedigde nl.: „Iedere vraag, ongeacht haar inhoud, is een teken van levenswil. De vraag om euthanasie dus ook. Het lijkt daarom onjuist om die vraag als echt op te vatten".
Met wat Spigt schreef kan ik het eens zijn. Zelf heb ik nog een ander bezwaar tegen Klever's stuk. De juistheid van zijn uitgangspunt „iedere vraag, **ongeacht haar inhoud,** is een teken van levenswil" is onbewezen. Deze stelling geldt m.i. wel voor iedere andere (niet-rethorische) vraag dan de vraag om de dood. Na het stellen van een echte vraag, anders dan om te mogen sterven, wil men immers lang genoeg doorleven tot men antwoord heeft gekregen. Dit bewijst echter niet dat de vraag om de dood, waar geen ander antwoord dan de dood op hoeft te volgen, ook een teken van levenswil is. Klever gaat dus al uit van wat hij bewijzen wil en dat maakt zijn conclusie (dat de vraag om euthanasie eigenlijk mooit serieus mag worden genomen) onbetrouwbaar en soms onjuist
De vraag naar de dood kan, zoals Spring aangaf, een absolute afwijzing inhouden van het soort leven dat voor de vrager nog mogelijk lijkt te zijn. Die afwijzing kan best echt gemeend zijn; de vraag naar euthanasie dus ook.
Het moeilijke is, dat de vraag naar euthanasie ook niet echt kan zijn. De afwijzing van het soort leven dat wel nog mogelijk is, en waarvoor geen alternatief blijkt te zijn, kan immers een dubbele vraag doen ontstaan, nl.:
Geef mij een beter leefbaar leven, of een betere levens- of stervensbegeleiding, en als dat niet kán laat me dan sterven. Soms hoopt de vrager inderdaad op een wijziging ten goede en vraagt hij, in een verkeerde formulering, eigenlijk dáárom. Soms vreest hij tevens — of wéét hij — dat zo'n wijziging niet kan en vraagt hij werkelijk om de dood. Wie de vraag aanhoort moet er dus op bedacht zijn, dat met dezelfde woorden soms primair gevraagd wordt om levenshulp en slechts secundair om de dood, maar soms inderdaad primair om de dood.
Dit brengt ons tot de vraag wanneer het uitvoeren van vrijwillige euthanasie zedelijk gerechtvaardigd is.
Naar mijn mening alleen als de moriturus (hij die daardoor sterven gaat) zelf **werkelijk** om de dood vraagt. Voorafgaand aan de euthanasie-toepassing moet dus eerst worden nagegaan of in het betreffende geval de vraag echt is. Pas als de vraag inderdaad echt blijkt te zijn (d.w.z. als pogingen of voorstellen om een betere levens- of stervenshulp te geven niet leiden tot het wegvallen van de vraag naar euthanasie), pas dan kan euthanasie-toepassing zedelijk gerechtvaardigd zijn, naar het mij voorkomt.
De enkele toestemming tot euthanasie of de enkele vraag daarom zijn, zolang voorafgaand onderzoek niet de echtheid daarvan heeft doen blijken, op zichzelf geen voldoende rechtvaardiging voor toepassing van euthanasie.

Den Haag, Dr. Mr. H. A. H. Baronesse van Till-d'Aulnis de Bourouill

Euthanasie

Geachte heer Spigt,

Als niet-wijsgerig geschoolde was ik u erkentelijk voor het licht, dat u op het artikel over euthanasie van Dr. Klever hebt laten vallen. U schrijft: „Leven moet altijd betekenen, net als de wil om pas ware wil te zijn: leven op een bepaalde manier". Met andere woorden, en hopelijk niet in strijd met uw opvatting weergegeven: willen en leven moeten een inhoud hebben om willen en leven te zijn. Mag ik aan uw uitspraak een eigen interpretatie geven, dan zou die als volgt luiden: leven dat die naam terecht draagt geschiedt vanuit een bepaalde instelling, is op iets gerricht.

Voor mij volgt daaruit de conclusie: Is datgene waar het leven van een mens op gericht is, gediend met het lichamelijke niet-meer-zijn van die mens, dan is de wens van die mens, zijn lichamelijk bestaan te beëindigen, legitiem.
Mag ik hier nu de opmerking, boven aangediend, aan toevoegen?
Het is deze: sedert kort is de samenhang tussen zelfdoding en euthanasie een onderwerp waar het taboe niet zo onoverkomelijk zwaar meer op rust — getuige ook uw eigen opmerking in dit verband: „Als wij het probleemgebied van euthanasie terugbrengen tot zijn essentie, dan staan wij voor de vraag: Zijn wij gerechtigd, hulp te verlenen bij zelfdoding?"

Nu heeft in de Volkskrant van zaterdag 22 januari een artikel gestaan over zelfmoord (pag. 15, auteurs Lambiek Berends en Joop van Schie). Zelfmoord, zo u wilt zelfdoding, somacide, doding van het lichaam. Voor mijn doel, de vrijwillige euthanasie aanvaardbaar te zien worden, wil ik enkele zinnen citeren. Aldus: Wil een hulpverlener verantwoord werk blijven doen als hij „iemand die zelfmoord als mogelijkheid ernstig overweegt" (zal) „helpen bij het bereiken van het zelfgekozen doel"... (dan) „moet er voldaan zijn aan vier criteria, die ik beschouw als een redelijke richtlijn voor de hulpverlener. De overwegingen van de cliënt moeten reëel zijn, ze moeten gebaseerd zijn op wat er feitelijk aan de hand is; de dood moet de patiënt inderdaad uit zijn probleem, zijn situatie helpen; de cliënt moet met de zelfmoord als oplossing voor zijn probleem geen heftige conflicten hebben, en tenslotte: de cliënt moet vinden, dat zelfmoord geen ongewenste gevolgen heeft voor zijn omgeving."
Schrijvers voegen hier nog aan toe: „Als in zo'n geval de hulpverlener de cliënt de hulp weigert waar deze om vraagt en toch in zijn hulpverlenersstoel blijft zitten... dan noem ik dat bedrog van de ergste soort". De formulering van deze conclusie blijve voor verantwoording van de auteurs.

Dit citaat kan wellicht een bijdrage zijn aan de discussie, ook door u gediend, waar u immers aan het slot van uw artikel schrijft: „Het verrichten van euthanasie betekent zonder meer: het doden van een mens met voorbedachten rade. En dát moet gerechtvaardigd worden".
Tot slot mijn verzoek: Mag ik vertrouwen dat u mij op eventuele fouten in mijn gedachtengang wilt attenderen? Bij voorbaat mijn erkentelijkheid.

Dordrecht
C. A. Wertheim-Elink Schuurman,

Voorstel e:

Huishoudelijk Reglement, artikel 12

Het huidige artikel 12 wordt als volgt gelezen:

1. Ongewijzigd.
2. Ongewijzigd.
3. Ongewijzigd.
4. De verbondsraad kiest uit zijn midden een voorzitter, een vice-voorzitter en een secretaris. Tezamen vormen zij de agendacommissie en stellen zij in overleg met het hoofdbestuur de agenda voor de verbondsraadvergaderingen vast.
5. De verbondsraad vergadert tenminste driemaal per jaar.
6. Wordt het huidige lid 5.
7. Wordt het huidige lid 6.

Toelichting

Lid 4. Om, zonder de bevoegdheden van hoofdbestuur en verbondsraad te veranderen, toch de functie van de verbondsraad meer te profileren en met name naast haar taak van adviesorgaan voor het hoofdbestuur, die van vertegenwoordigend lichaam van de leden in de periode tussen twee congressen te benadrukken lijkt het ons juist de leiding en de organisatie van de vergaderingen in handen te leggen van de raad zelf, uit de aard der zaak in nauwe samenwerking met het hoofdbestuur.

Voorstel f:

Huishoudelijk Reglement, artikel 17, lid 1

Lid 1 van artikel 17 wordt als volgt gelezen:

Een telkenmale voor de periode tussen twee congressen door het congres te benoemen financiële commissie heeft tot taak zich een oordeel te vormen over het gevoerde financiële beleid en over zijn bevindingen verslag uit te brengen aan de verbondsraad en aan het congres.

2. Ongewijzigd.

Toelichting

Deze wijziging volgt uit het voorgestelde in artikel 8, sub c van de Statuten.

ZE ZEGGEN DAT WE ONS MOETEN BESCHAVEN . . .

Het Peruviaanse oerwoud telt nog zo'n 200.000 indianen die Spaanse veroveraars, gewapende missionarissen en commerciële uitbuiting tot in het jaar 1977 hebben overleefd.
Met 20.000 mensen vormt de Shipibo-stam een van de grootste van de resterende 54 stammen. Ze wonen in dorpen bij elkaar, levend van visvangst en van wat er in het oerwoud verbouwd kan worden en hebben een rijk ontwikkelde cultuur. Afwijkend van de gebruikelijke folkloristische films over primitieve indianenstammen wil deze film — die op 1 mei op Ned. I door het hum. verbond wordt uitgezonden — zonder kommentaar een reëel inzicht geven op leven en denken binnen deze indiaanse samenleving. Daarbij wordt gaandeweg ook duidelijk dat binnenkort lukt wat eeuwenlang niet lukte. De Peruviaanse regering noemt het integratie, Amerikaanse zendelingen zeggen dat het Gods wil is en progressieve antropologen noemen het ethnocide. Als er niets verandert zullen staatsscholen, transistorradio's en een door eeuwenlange ontkenning ontstaan minderwaardigheidscomplex binnen enkele tientallen jaren de laatste indianenstammen doen verdwijnen.

De film kwam tot stand op uitnodiging van de bewoners van het dorp Paoyan zelf, dit na vertoning van een eerder door Ton Aarden in dit gebied gemaakte film. Ruim een maand leefde Ton Aarden met vrouw en kind in het dorp voordat met Paul van den Bos aan de opnamen begonnen werd.
Of het aculturatieproces, door staat, zending en commercie op gang gebracht nog in betere banen te geleiden is, valt moeilijk te zeggen. Dat op enkele plaatsen in de film een vorm van protest verwoord en bezongen wordt, kan hoogstens een aanwijzing zijn dat van bewustwording sprake is.

Zuster en broer

Mijn kleine zuster heet stilte,
mijn grote broer heet alleen.
Allebei hebben grijze ogen,
daar vliegen duiven doorheen.

Ze hebben samen een kamer
in het oudste deel van de stad.
Ze dromen of schrijven gedichten
en af en toe vragen ze wat.

Als ze 's morgens naar hun werk gaan,
zijn ze beiden een beetje bang;
ze treuzelen tot ze te laat zijn
en raken in het gedrang.

Met andere dames en heren
zitten ze op een kantoor,
verrichten ze handelingen,
zonder te weten waarvoor.

Ondertussen dringen de duiven
aan de binnenkant van hun oog;
ze trekken en rukken en bijten,
maar ze mogen niet los, niet omhoog.

In de avond, terug op hun kamer,
doen ze elkander verslag.
Wat ze verzwijgen — de duiven —
spreekt uit hun oogopslag.

Van tijd tot tijd dringen geluiden
uit de diepten van het huis tot hen door:
het paren van mensen en dieren,
hardop dromen, een vuist, een verhoor.

Dan kruipen die twee onder tafel,
de armen om elkaar heen,
mijn kleine zuster stilte
en mijn grote broer alleen.

Ed. Hoornik
De dubbelganger

*

NIEUWE LEDEN
blijven zéér dringend nodig...

Mocht U tot dusverre geen gelegenheid hebben gehad Uw steentje bij te dragen, doe het dan nu . . . Win er nog d e z e w e e k een lid bij!

Wanneer U ons de adressen van belangstellenden levert, zenden wij ze gaarne alle gewenste informaties.